

Sjabloon Projectstartarchitectuur (PSA)

Inleiding op het sjabloon*¹

Een PSA bevat in ieder geval:

- Een beschrijving van de doelen en ambities waaraan het project bijdraagt en invulling geeft. Dus niet de projectdoelen en –ambitie!
- Een afbakening van het project en de context van de voorziening/oplossing die het project gaat realiseren gezien als een 'black box'. Denk o.a. ook aan relaties met andere projecten en generieke en specifieke diensten (services).
- De belangrijkste functies van de door het project te realiseren voorziening, informatiestromen en koppelvlakken.
- Een beschrijving van de belangrijkste betrokken stakeholders en/of ketenpartijen.
- Een concretisering van toepassing zijnde kaders en randvoorwaarden (o.a. afspraken, principes, richtlijnen) en voortvloeiend uit:
 - Wet- en regelgeving.
 - WILMA en eventuele andere toepasselijke (referentie)architecturen.
 - Beveiligingsvoorschriften en privacy-wetgeving. A&K-analyses (Afhankelijkheden & Kwetsbaarheden) en PIA's (Privacy Impact Assessments) zijn daarbij hulpmiddelen.
- Beleidsuitgangspunten (drijfveren en doelen), zowel voor het specifieke project als algemeen voor de organisatie en visie (oplossingsrichting).
- Standaarden en normen (open standaarden van het Forum Standaardisatie en domeinspecifieke standaarden).

De vraagstelling is heel bepalend voor de diepgang van de PSA. Dat komt vooral tot uitdrukking in de oplossing(-srichting). Uitgangspunt bij dit document is dat de PSA in ieder geval niet de oplossingsarchitectuur moet zijn, maar wel moet aansluiten op de doelarchitectuur. Een PSA kan 'dun' of 'dik' worden opgesteld, al naar gelang de behoefte van het project. Een 'dikke PSA' kan wel deels een solution-architectuur in zich hebben.

In algemene zin is het van belang dat de PSA een managementsamenvatting kent. Bij de opbouw van de PSA verdient het bovendien aanbeveling om de schets van het probleem, de beoogde oplossingsrichting en de gevolgde werkwijze te beschrijven met aandacht voor diverse architectuurcomponenten.

¹ Dit sjabloon is te vinden op: http://www.noraonline.nl/wiki/PSA_%28Project_Startarchitectuur%29.
Op die site staat ook meer informatie over toepassing van PSA's.

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	3
2. Inleiding	3
2.1 Vraagstelling	3
2.1.1 Aanleiding en doelstelling	3
2.1.2 Opdracht, resultaat en beoogd effect	3
2.1.3 Opdrachtgever en opdrachtnemer	3
2.2 Beslis- en discussiepunten	3
2.3 Aanpak, werkwijze	3
2.3.1 Betrokken bij totstandkoming	3
2.3.2 Relaties met andere projecten	3
3. Toekomstige situatie	3
3.1 Scope/Afbakening, omgevingsmodel en belangrijkste kaders	3
3.2 Doelgroepen: Stakeholders	4
3.3 Oplossingsrichting	4
3.4 Relevante ontwikkelingen (gedurende realisatie en implementatie)	4
4. Kader	4
4.1 Toe te passen wet- en regelgeving	4
4.2 Toe te passen standaarden	4
4.3 Toe te passen Referentiearchitecturen: NORA en dochters	5
4.4 Toe te passen Domein- en Ketenarchitecturen	5
4.5 Relatie met Visie op Dienstverlening	5
4.6 Overige kaders	5
5. Referenties	5
6. Terminologie	5
7. Appendix	6
A. Principes	6
A.1 Afgeleide principes uit NORA	6
A.2 Afgeleide principes uit <referentie-architectuur>	7
B. Principes overige architecturen	7

1. Managementsamenvatting

2. Inleiding

2.1 Vraagstelling

2.1.1 Aanleiding en doelstelling

Deze alinea geeft in het kort de huidige situatie weer. Hier wordt aangegeven wat de precieze aanleiding is om deze PSA op te stellen, welke problemen en knelpunten zich voordoen en moeten worden aangepakt, welke ontwikkelingen plaatsvinden waarmee rekening gehouden dient te worden, welke doelstelling en ambitie wordt nagestreefd of anders gezegd welke visie van het bestuur of management er is op de oplossing van het probleem.

2.1.2 Opdracht, resultaat en beoogd effect

Deze alinea beschrijft de opdracht, het resultaat en het beoogde effect van de oplossing.

2.1.3 Opdrachtgever en opdrachtnemer

In deze alinea wordt beschreven wie opdrachtgever en opdrachtnemer zijn.

2.2 Beslis- en discussiepunten

De punten waarover besluitvorming en/of discussie moet plaatsvinden worden in deze alinea opgesomd.

2.3 Aanpak, werkwijze

Het opstellen van deze PSA is niet in isolatie gedaan vanuit architectuur, maar vanuit een beleidswens in afstemming met specialisten. Het verloop van het **proces** van het opstellen van de PSA is in deze alinea terug te vinden.

2.3.1 Betrokken bij totstandkoming

Hier staat aangegeven wie vanuit zijn of haar functie heeft meegewerkt aan totstandkoming van de PSA.

Persoon	Functie	Soort bijdrage
...		
...		

2.3.2 Relaties met andere projecten

Hier wordt antwoord gegeven op de vraag welke relaties er bestaan tussen het project dat in deze PSA besproken wordt en andere projecten.

Beschreven worden welke (deel-) projecten of andere zaken van dit project afhankelijk zijn en van welke (deel-)projecten dit project afhankelijk is en waaruit die afhankelijkheid bestaat.

3. Toekomstige situatie

3.1 Scope/Afbakening, omgevingsmodel en belangrijkste kaders

In deze alinea wordt beschreven wat wel en niet binnen de **scope** van het probleem en de oplossing valt: wat wordt wel aangepakt en wat niet. Denk hierbij aan keten, organisatie, programma, project, voorziening.

3.2 Doelgroepen: Stakeholders

In deze alinea worden de stakeholders benoemd, met beschrijving van rol en soort betrokkenheid (actief, adviserend, beslissend, etc.) die een belang hebben bij de realisatie van de oplossing. Indien mogelijk wordt verwezen naar waar in deze PSA dit belang wordt geadresseerd. Ook worden de eisen en wensen benoemd ten aanzien van de te realiseren oplossing en zijn componenten. Denk daarbij ook aan leveranciers, gebruikers en afnemers.

3.3 Oplossingsrichting

Hier wordt een overzichtsschema van de oplossing gegeven voor een snelle introductie van de scope en de inhoud van de PSA. De gewenste architectuur van de beoogde oplossingsrichting wordt beschreven en wat de hoofdlijn is van de te ontwikkelen oplossing. Denk daarbij aan een beschrijving van de keten, bedrijfsprocessen, voorziening/dienst. Soms wordt dit ook wel de blackbox genoemd.

3.4 Relevante ontwikkelingen (gedurende realisatie en implementatie)

De ontwikkelingen waarmee gedurende de realisatie en implementatie van de oplossing rekening gehouden dient te worden en de reden daarvoor worden benoemd. Ook wordt kort het verdere verloop van het architectuurproces tijdens de uitvoering van het project beschreven.

4. Kader

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke (architectuur-)kaders zijn toegepast. Dit sjabloon is samengesteld op basis van PSA's uit verschillende organisaties en geeft als het ware een 'grootste gemene deler' weer. Dat betekent dat iedere organisatie vrij is in de wijze waarop ze de PSA inricht/de inhoud ordent. Naast dit WILMA-sjabloon zijn op de pagina over het PSA-sjabloon ook voorbeelden te vinden van uitgewerkte PSA's en PSA-sjablonen uit de praktijk van verschillende organisaties, die tot uitdrukking brengen dat de inrichting/ordening heel verschillend kan zijn.

4.1 Toe te passen wet- en regelgeving

In deze alinea staat een schets van relevante wet- en regelgeving (zie onder andere <http://wetten.overheid.nl/zoeken>).

Wets/beleidsdocument	Impact
Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)	
...	

4.2 Toe te passen standaarden

Hier wordt onderbouwd met welke standaarden rekening wordt gehouden. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de pas-toe-of-leg-uit lijst van het College Standaardisatie, sector-/keten-/organisatie-specifieke lijsten van verplichte standaarden, en overzichten van standaarden die voor dit project nuttig zijn.

Indien van toepassing wordt ook aangegeven waar wordt afgeweken van de standaarden, de reden hiervoor en de maatregelen om negatieve consequenties te voorkomen. Deze verklaring kan worden gebruikt in de jaarrapportage voor compliancy aan open standaarden.

Zie voor een actuele lijst van de pas-toe-of-leg-uit standaarden:

http://noraonline.nl/wiki/PSA_%28Project_Startarchitectuur%29/Sjabloon_standaarden

Standaard	Impact
Webrichtlijnen	
...	

4.3 Toe te passen Referentiearchitecturen: WILMA en overheidsarchitecturen

De oplossing moet voldoen aan de WILMA. In deze alinea staat beschreven hoe wordt voldaan aan de basisprincipes van WILMA (Zie <https://www.wilmaonline.nl/index.php/Basisprincipes>).

Basisprincipe WILMA	Impact
BP01: Ons waterschap biedt de klant een goede informatiepositie	
BP02: Ons waterschap denkt vanuit de positie van de klant	
BP03: Ons waterschap digitaliseert haar diensten en processen	
BP04: Ons waterschap gaat op een vertrouwelijke manier met gegevens om	
BP05: Ons waterschap gebruikt generieke processen en functies	
BP06: Ons waterschap werkt samen	
BP07: Ons waterschap werkt veilig	
BP08: Ons waterschap is toekomstgericht	
BP09: Ons waterschap gaat doelmatig om met haar publieke middelen	

In de bijlage staat beschreven hoe aan de geldende afgeleide principes invulling wordt gegeven in deze PSA. Door het realiseren van deze afgeleide principes, worden de strategische doelen voor burger, bedrijf en overheid gerealiseerd die staan beschreven in de basisprincipes van WILMA.

Afhankelijk van de oplossing en de omgeving moet de oplossing ook voldoen aan de NORA (Zie <http://noraonline.nl>). In de bijlage wordt in dat geval beschreven wat de impact van de principes uit de betreffende architecturen is op de oplossing, of anders gezegd: hoe wordt omgegaan met de principes.

4.4 Toe te passen Domein- en Ketenarchitecturen

Naast WILMA dient deze architectuur eveneens rekening te houden met domein- en ketenarchitecturen en (afhankelijk van de oplossing en de omgeving) andere architecturen. In deze alinea wordt beschreven wat de impact van de principes uit de betreffende architecturen is op de oplossing, of anders gezegd: hoe wordt omgegaan met de principes.

4.5 Relatie met Visie op Dienstverlening

Hier wordt beschreven hoe in het project invulling wordt gegeven aan de Visie op Dienstverlening (zie http://e-overheid.nl/images/stories/over_het_NUP/overheidsbrede_visie_op_dienstverlening2011.pdf).

4.6 Overige kaders

In deze alinea wordt beschreven welke andere kaders dan de eerder genoemde zijn gehanteerd en wat de impact daarvan is op de oplossing. Denk daarbij aan beleidsuitspraken die zijn gedaan, uitgangspunten, richtlijnen en principes die zijn geformuleerd, visies die bijvoorbeeld zijn geuit in beleidsdocumenten, visiestukken, strategische notities en doelarchitecturen.

5. Referenties

- WILMA: <http://www.wilmaonline.nl>

6. Terminologie

WILMA	Waterschaps Informatie Logisch Model Architectuur
...	

7. Appendix

7.1 A. Principes

7.2 A.1 Afgeleide principes uit WILMA

De afgeleide principes uit WILMA worden op de volgende wijze gerealiseerd in deze architectuur.

WILMA afgeleid principe	ID	Stelling	Toepassing in project
Diensten zijn herbruikbaar	AP01		
Ontkoppelen met diensten	AP02		
Diensten vullen elkaar aan	AP03		
Positioneer de dienst	AP04		
Nauwkeurige dienstbeschrijving	AP05		
Gebruik standaard oplossingen	AP06		
Gebruik de landelijke bouwstenen	AP07		
Gebruik open standaarden	AP08		
Voorkeurskanaal internet	AP09		
Aanvullend kanaal	AP10		
Gelijkwaardig resultaat ongeacht kanaal	AP11		
Eenmalige uitvraag	AP12		
Bronregistraties zijn leidend	AP13		
Terugmelden aan bronhouder	AP14		
Doelbinding (AP)	AP15		
Informatie-objecten systematisch beschreven	AP17		
Ruimtelijke informatie via locatie	AP18		
Perspectief gebruiker	AP19		
Persoonlijke benadering	AP20		
Bundeling van diensten	AP21		
No wrong door	AP22		
Automatische dienstverlening	AP23		
Proactief aanbieden	AP24		
Transparante dienstverlening	AP25		
Afnemer heeft inzage	AP26		
Een verantwoordelijke organisatie	AP27		
Afspraken vastgelegd	AP28		
De dienstverlener voldoet aan de norm	AP29		
Verantwoording dienstlevering mogelijk	AP30		
PDCA-cyclus in besturing kwaliteit	AP31		
Sturing kwaliteit op het hoogste niveau	AP32		
Baseline kwaliteit diensten	AP33		
Verantwoording besturing kwaliteit	AP34		
Onweerlegbaar	AP40		
Beschikbaarheid	AP41		
Integriteit	AP42		
Vertrouwelijkheid	AP43		
Controleerbaarheid	AP44		

De WILMA afgeleide principes met implicaties zijn ook te vinden op:
https://www.wilmaonline.nl/index.php/Afgeleide_principes

7.3 A.2 Afgeleide principes uit <referentie-architectuur>

7.4 B. Principes overige architecturen